

Cu ferma convingere că Muzeul bârlădean va beneficia în continuare de condiții propice în bogata activitate pe care o desfășoară, adresăm întregului său colectiv sincere urări de mulți ani cu noi și importante împliniri.

Prof. univ. dr. Dan Gh. TEODOR

MUZEUL DIN BÂRLAD ȘI OAMENII SĂI

În opinia mea, un muzeu înseamnă nu numai o clădire cu exponate sau, în general vorbind, cu o infrastructură specifică, ci, mai cu seamă **oameni**. Așa îmi explic de ce încercând să rememorez cunoștințele mele despre muzeul din Bârlad, primele imagini care îmi revin în fața ochilor sunt cele legate de oamenii săi.

Dintre aceștia, primul pe care l-am întâlnit a fost Vasile Palade (pe atunci directorul Muzeului “Vasile Pârvan” din Bârlad), cu prilejul participării mele la săpăturile arheologice din anul 1965, desfășurate în așezarea multistratificată din punctul Siliște (Cucuteni, com. Băiceni, jud. Iași), conduse de către dl. Dr. Ion Ioniță.

Este bine cunoscut, că traiul și munca în comun într-o anumită perioadă conduc la o mai bună cunoaștere reciprocă și creează relații speciale între comilitoni, cimentate adesea în cadrul unor adevărate prietenii de intensități variabile, așa cum s-au petrecut lucrurile și în cazul nostru.

Din acele timpuri îmi amintesc diferite scene, legate de întâmplări mai mult sau mai puțin amuzante, dar și de spumosele noastre convorbiri care îmbrățișau o paletă nesfârșită de teme. Au fost momentele de neuitat din timpul excursiei noastre comune la Cotnari, presărată cu peripeții memorabile sau cele ale căutărilor neostenite ale domnului Palade, destinate îmbogățirii cu noi exponate a patrimoniului grădinii zoologice a orașului, pendinte de muzeul local.

Tot în acel an am cunoscut-o și pe domnișoara Eugenia Popușoi, de asemenea arheolog la muzeul bârlădean, când, la inițiativa profesorului Petrescu-Dîmbovița, într-o foarte călduroasă dimineață de duminică (zi de pauză pentru săpăturile de la Cucuteni), am ajuns după un marș de câțiva kilometri la șantierul din apropiere, de la marginea satului Balș (cultura Criș), aflat sub conducerea domniei sale. Condițiile de lucru de aici erau aspre: depărtare de vatra satului și de o sursă de apă potabilă, aprovizionare precară, mână de lucru nesatisfăcătoare și o vară toridă pe deasupra. Și totuși, după cum s-a vădit și mai târziu, rezultatele cercetărilor, ca și în cazul celor de la Siliște, au fost remarcabile.

În acele zile, adânc impresionat, mi s-a conturat convingerea, întărită în deceniile următoare, că devotamentul științific și seriozitatea celor doi colegi bârlădeni atingeau cote deosebit de înalte, fapt, de altfel caracteristic pe atunci și pentru ceilalți arheologi ai școlii ieșene și pe care le-am resimțit personal de-a lungul timpului.

Anii următori au consemnat noi întâlniri cu cei doi arheologi amintiți, mai cu seamă la diverse conclavuri de specialitate, pentru ca în anul 1974 să am bucuria de a fi invitat la sesiunea de comunicări (prima ?) organizată de către Muzeul de Istorie “Vasile Pârvan” – marele arheolog roman avându-și obârșia pe aceste meleaguri – din Bârlad.

Cu acel prilej am avut plăcerea de a admira pentru întâia oară clădirea monumentală a Muzeului, pe de-o parte, dar și bogatul material arheologic deținut, pe de altă parte. Încă de pe atunci, prin cercetările și obiectele obținute în cursul săpăturilor, desfășurate de-a lungul anilor, se anunța importanța pe care aveau să o capete în arheologia românească săpăturile din siturile de la Bârlad – Valea Seacă (cultura Sântana de Mureș – Cernjachov) și Trestiana (cultura Criș), inițiate de cei doi colegi amintiți mai sus.

Mai trebuie menționat că la sus-pomenita sesiune de comunicări au avut loc interesante schimburi de informații și aprinse dezbateri, la care au participat mai mulți reprezentanți însemnați ai arheologiei noastre din vremea respectivă (dr. Gheorghe Diaconu, dr. Mircea D. Matei – ambii de

la Institutul de Arheologie “Vasile Pârvan” din București –, dr. Dan Gh. Teodor și dr. Ion Ioniță reprezentanți ai institutului similar din Iași ș.a.), care, printre altele, au elogiat cercetările specialiștilor locali.

Peste ani, revenind la Bârlad, am găsit o atmosferă ceva mai întunecată, marcată de marele cutremur din 1977, în urma căruia orașul avusese destul de mult de suferit. Dacă întreaga urbe a fost greu lovită, cu atât mai mult s-a resimțit muzeul, aflat într-o clădire veche, lipsită de o minimă protecție anti-seismică. Atât clădirea, cât și exponatele mai vechi sau mai noi, au avut de suportat grele lovituri.

Cu lacrimi în ochi, directorul instituției mi-a arătat fisurile adânci apărute în zidurile edificiului, ca și bucățile de tencuială prăbușite peste materialele arheologice abia restaurate și pregătite să fie valorificate expozițional sau publicistic de către inimoasa echipă din muzeu. Unele obiecte, găsite întregi sau care fuseseră întregite cu pricepere după o muncă perseverentă, erau complet distruse și imposibil de a fi fructificate științific în acel moment. Au avut de suferit îndeosebi ceramica de la Valea Seacă și Trestiana, dar și vasele de sticlă, amforele, fibulele și alte podoabe ș. a. m. d.

Din cuvintele și tonul vocii interlocutorului am rămas încredințat că este hotărât să reia munca de la început și cu multă meticulozitate, competență și mai cu seamă hărnicie obiectele își vor putea recăpăta o înfățișare cât mai apropiată de cea inițială, anunțând astfel realizarea mult dorite-i expoziții de bază; însă, pe de altă parte, cu mai multă greutate se întreprindea renovarea clădirii, mai cu seamă din cauza insuficienței mijloacelor financiare.

Din nefericire, în 1993, cel care a condus muzeul din Bârlad peste 35 de ani, Vasile Palade, a trecut în veșnicie înainte de vreme, lăsând neîmplinite visele sale, rezumate în realizarea expoziției de bază, ca și de publicare a cercetărilor de la Bârlad-Valea Seacă. A revenit vrednicilor săi urmași misionul de a-i împlini aceste deziderate.

Dacă în 1958, când a venit Vasile Palade la conducerea muzeului bârlădean, acesta nu deținea decât aproximativ 2000 de piese în cele câteva încăperi ale sale, la decesul său colecțiile ajunseseră la numărul impresionant de peste 100.000 de exponate. În același timp, rămânea în urmă lui un colectiv viguros și calificat, care se ocupa constant și cu pasiune de mărirea și păstrarea în bune condiții a patrimoniului lăsat în grijă de către inimosul său director.

De câțiva ani particip la sesiunile de comunicări ale Muzeului “Vasile Pârvan” și am constatat an de an dezvoltarea sa neîncetată, mai cu seamă în vremea din urmă, când direcția instituției a revenit domnului Mircea Mamalaucă. Totodată, nu trebuie omis faptul, că cei care au condus sau conduc instituția au fost permanent consiliați de către credincioasa colaboratoare a lui Vasile Palade, domnișoara dr. Eugenia Popușoi sau domnișoara Jeni, cum i se spune în muzeu, dar și de către alți prieteni și apropiați.

Un pas foarte important pe drumul înfăptuirilor muzeului local pentru a ajunge la un stadiu superior de manifestare l-a constituit obținerea unor importante fonduri de la Uniunea Europeană (Programul Phare CBC 2006), în cadrul proiectului transfrontalier **Antichitatea târzie în bazinul Prutului**, la care au participat și alte muzee din Moldova, ca și din R. Moldova. Tema amintită a fost inițiată de către domnul Mircea Mamalaucă și îndeplinită cu succes prin eforturile sale și ale colegilor din muzeu bârlădean, ca și din celelalte instituții implicate, astăzi, fiind în măsură să enumerăm câteva din aceste frumoase și laudabile realizări: renovarea și consolidarea clădirii principale a muzeului, expoziția sa de bază, asigurarea condițiilor de depozitare și de securitate a materialelor arheologice, dotarea cu mobilier nou și aparatură modernă, organizarea unor sesiuni comunicări de înalt nivel științific, desfășurarea de către arheologii bârlădeni și din R. Moldova a unor campanii arheologice comune, apariția unor publicații specializate de talie internațională și mai ales a revistei anuale *Acta Musei Tutovensis* ș. a. m. d.

Astăzi, în această zonă centrală, lângă parc, s-a edificat un veritabil nucleu cultural al Bârladului, constituit din muzeul de istorie, teatrul, frumosul muzeu Guguianu și Observatorul astronomic. Sunt de laudat și eforturile autorităților locale, care au înțeles și sprijinit asemenea înfăptuiri.

Acum, la sărbătorirea centenarului pe care-l împlinește muzeul, îl găsim pe acesta adăpostit într-o splendid amenajată, chiar luxoasă clădire, adăpostind o expoziție cu sute de obiecte etalate în

chip modern, un depozit de ținută în curs de organizare și o revistă elegantă, de înalt nivel științific. Sunt realizări demne de a fi admirate, care ar onora și alte instituții muzeale din țară și de peste hotare, dar care ar constitui totodată un motiv de mândrie și pentru predecesori.

Virgil MIHAILESCU-BÎRLIBA

CUVÂNT DE SALUT

Muzeul „Vasile Pârvan” din Bârlad este una din cele mai vechi instituții culturale din România. Fondat cu un secol în urmă, în prezent Muzeul a devenit un centru cultural important nu numai la nivel național, dar și internațional.

Mi se pare curios, dacă nu chiar semnificativ, un amănunt. La câțiva ani după deschiderea Muzeului din Bârlad, pe aceste meleaguri s-a aflat o figură emblematică a literaturii și culturii române din Basarabia. Este vorba de preotul poet și profet Alexe Mateevici, mai cunoscut ca autor al odei *Limba Noastră*, din 1994 – imn al Republicii Moldova.

Iată că, în vara lui 1917, Alexe Mateevici era poet pe frontul ruso-român, ajungând și în județul Dvs. Aici, atunci, a scris poezia *Deasupra târgului Bârlad*, creație prezentă în multe antologii, culegeri, manuale. Prin acest poem împotriva atrocităților războiului, marele scriitor din Chișinău a contribuit, într-o manieră specială, la familiarizarea basarabenilor cu orașul Dvs.

Este cunoscut că, în relațiile internaționale cultural-științifice, un rol important au expozițiile organizate în colaborare cu muzeele din diferite țări. În acest sens, dorim să menționăm că am fost onorați de faptul că Muzeul Național de Istorie a Moldovei a fost invitat ca partener în realizarea unui proiect finanțat de Uniunea Europeană prin Programul de Vecinătate România-Republica Moldova, inițiat de Muzeul „Vasile Pârvan” din Bârlad, cu participarea Muzeului Județean Botoșani și Muzeului Mixt Tecuci, România.

Muzeul Național de Istorie a Moldovei a fost creat cu doar 30 de ani în urmă. O vârstă „tânără” și incomparabilă cu „bătrânețea” mai multor muzee din Europa, inclusiv în comparație cu un secol de activitate cultural-educatională și științifică a Muzeului „Vasile Pârvan” din Bârlad.

Însă, datorită faptului că muzeul deține colecții de valoare universală, în perioada acestor 30 de ani au fost organizate expoziții tematice, jubiliare, itinerante nu numai în Republica Moldova, dar și peste hotarele ei. E necesar de amintit în mod deosebit expozițiile organizate în China, Franța, SUA, Anglia, Grecia, Germania, România, la care a participat și Muzeul Național de Istorie a Moldovei. Relațiile internaționale ale Muzeului demonstrează că patrimoniul deținut de muzeu este apreciat la nivelul valorilor culturale general-europene.

Una din cele mai reprezentative colecții o formează piesele arheologice din antichitatea târzie cu care Muzeul Național de Istorie a Moldovei a participat în calitate de partener la expoziția organizată de Muzeul „Vasile Pârvan” din Bârlad. Expoziția *Antichitatea târzie în bazinul Prutului*, care a surprins prin valoarea sa istorico-culturală nu numai specialiștii din domeniu și publicul larg din Bârlad și Chișinău, dar a fost itinerată cu mare succes în Tecuci, Botoșani și Iași.

Expoziția a fost însoțită de un catalog, în care au fost incluse cele mai importante piese din expoziție. Catalogul a devenit un instrument de lucru pentru specialiștii din domeniu, dar are și scopul de a aduce la cunoștința publicului larg valorile materiale și spirituale dintr-o perioadă istorică foarte importantă în procesul de formare a poporului român.

Evenimentul a avut un ecou absolut pozitiv în lumea specialiștilor, a trezit un interes deosebit la publicul larg și, în primul rând, din partea studenților și elevilor din toate orașele în care a fost găzduită această expoziție.

E necesar de menționat că colaborarea între Muzeul Național de Istorie și Muzeul „Vasile Pârvan” din Bârlad nu s-a limitat doar la organizarea expoziției *Antichitatea târzie în bazinul Prutului* și publicarea catalogului. Proiectul de parteneriat a inclus un complex de acțiuni – șantiere de cercetare arheologică, cu participarea specialiștilor din România și Republica Moldova,